

LENFÖDEM

MELTEM DALYAN • PINAR BORMAN • F. FİGEN AYHAN

© 2017 LENFÖDEM

ISBN: 978-605-9160-48-3

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz.

Editörler

Meltem Dalyan • Pınar Borman • F. Figen Ayhan

Yayıncı

Hipokrat Kitabevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Süleyman Sırrı Caddesi No:16/2 Sıhhiye/ANKARA

Tel: (0312) 433 03 05 - 15

www.hipokratkitabevi.com

Lenfödemle ilgilenen tüm sağlık
profesyonellerine yararlı bir kaynak
olması dileđiyle...

ÖNSÖZ

Değerli meslekdaşlarımız,

Lenfödem; tanı yöntemleri, tedavi ve teknolojiye ilerlemeler sayesinde hem primer hem de cerrahlara veya diğer durumlara sekonder olarak gelişen formlarında oldukça sık rastlanan bir hastalık durumuna gelmiştir. Özellikle kanser tedavisindeki gelişmelerle hastaların yaşam süreleri uzamış ve lenfödem gibi tedaviye bağlı komplikasyonların görülme sıklığı artmıştır. Hastaların psikososyal durumlarını etkileyen, günlük yaşam aktivitelerini kısıtlayan ve yaşam kalitelerini bozan bu hastalığın erken tanısı, tedavi ve rehabilitasyonu çok önemlidir ve bu konuda ilgili sağlık profesyonellerine önemli görevler düşmektedir. Lenfödem önlenebilir ve erken tedavi ile başarılı sonuçların alındığı bir hastalıktır. Bu konuda farkındalığın artması, rehabilitasyon ekibinde yer alan sağlık profesyonellerinin eğitimlerinin sağlanması ile hastalığa kapsamlı bakış açısı sağlanabilecektir. Lenfödemi tüm yönleriyle ele alan bu kitabımızda temel tanısal ve tedavi ile ilişkili konulara öncelik tanıdık. Klinik pratik uygulamalara faydalı olması açısından Lenfödem anatomisi, fizyopatolojisi, tanısal yaklaşımlar, ölçüm değerlendirme ve hasta eğitimleri ile tedavi konularına ağırlık verdik. Güncel bilgileri deneyimli hocalarımızın görselleri ışığında sizlere sunduk. Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen bölüm yazarlarına ve itinalı çalışmaları için Hipokrat Kitabevine teşekkür ederiz. Türkiye’de lenfödem konusunda ilk özgün kitap olan bu eserin, tüm meslekdaşlarımıza ve lenfödeme ilgilenen tüm sağlık profesyonellerine yararlı bir kaynak olmasını dileriz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Editörler

BÖLÜM 1

LENFATİK SİSTEMİN ANATOMİSİ 1

BÖLÜM 2

LENFATİK SİSTEMİN FİZYOLOJİSİ 15

BÖLÜM 3

LENFÖDEM PATOFİZYOLOJİSİ 29

BÖLÜM 4

LENFÖDEM TANI VE ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ 47

BÖLÜM 5

KOMPLET DEKONJESTİF TEDAVİ-ANA HATLAR 59

BÖLÜM 6

LENFÖDEMDE CİLT BAKIMI VE EĞİTİM 73

BÖLÜM 7

MANUEL LENFATİK DRENAJ 83

BÖLÜM 8

LENFÖDEM TEDAVİSİNDE KOMPRESYON BANDAHLARI 135

BÖLÜM 9

LENFÖDEM TEDAVİSİNDE BASI GİYSİLERİ 151

BÖLÜM 10

LENFÖDEM TEDAVİSİNDE KİNEZYOLOJİK BANTLAMA 171

BÖLÜM 11

İNTERMİTTAN PNÖMATİK KOMPRESYON TEDAVİSİ 181

BÖLÜM 12

LENFÖDEM TEDAVİSİNDE FİZİK TEDAVİ MODALİTELERİ VE TAMAMLAYICI TEDAVİ YÖNTEMLERİ	191
--	-----

BÖLÜM 13

KANSER İLİŞKİLİ LENFÖDEM VE EGZERSİZ.....	201
---	-----

BÖLÜM 14

LENFÖDEM TEDAVİSİNDE EGZERSİZLER	211
--	-----

BÖLÜM 15

LENFÖDEMDE GÜNCEL YAKLAŞIM VE CERRAHİNİN YERİ	249
---	-----

Prof. Dr. F. Figen AYHAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniği
Onkolojik Rehabilitasyon ve Lenfödem Ünitesi
Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu

Prof. Dr. Pınar BORMAN

Hacettepe Üniversitesi
Lenfödem Uygulama ve Araştırma Merkezi, Ankara
Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Evrim COŞKUN ÇELİK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
İstanbul Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Meltem DALYAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
Onkolojik Rehabilitasyon ve Lenfödem Ünitesi

Dr. Merve DENİZLİ

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı,

Doç. Dr. Burcu DUYUR ÇAKIT

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniği

Prof. Dr. Sibel EYİĞÖR

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı
Lenfödem Ünitesi

Uzm. Dr. Oğuz KAYIRAN

Sağlık Bakanlığı
Baltalimanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği

Doç. Dr. Oya ÖZDEMİR

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Didem SEZGİN ÖZCAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Atilla SORAN, MD, MPH, FACS, FNCBC

Division of Breast Surgery and Lymphedema Program,
Magee-Womens Hospital of University of Pittsburgh Medical Center, Suite
2601, 300 Halket Street, Pittsburgh, PA 15213, USA

Doç. Dr. Nilgün ŞİMŞİR ATALAY

Fizyoterapötik Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi, Denizli

Doç. Dr. Sibel ÜNSAL DELİALİOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Dr. Ayşegül YAMAN

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. Hilal YEŞİL

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı